

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

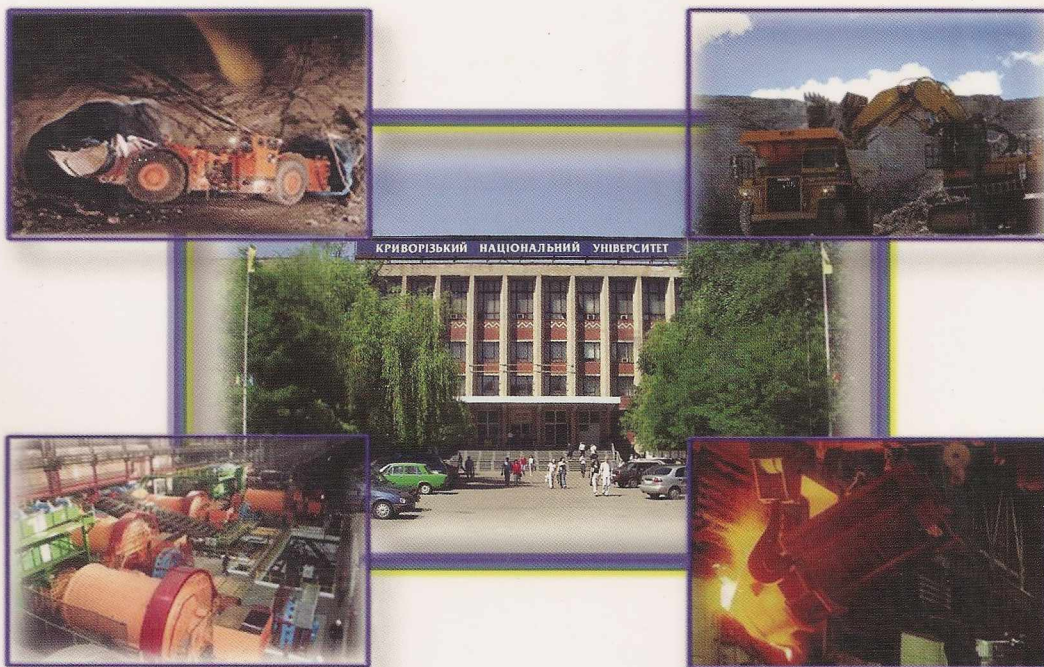
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ
ТА СУСПІЛЬСТВА**

Т о м 2

22-25 травня 2013 року

Кривий Ріг

УДК 37.02

О. А. КОНОВАЛ,

доктор пед. наук, професор,

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

konovaloa@gmail.com

Т. І. ТУРКОТ,

канд. пед. наук, доцент,

КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»,

tepli_doloni@rambler.ru

КОМП'ЮТЕРНА ПІДТРИМКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ СИНЕРГЕТИЗМУ В ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ

У статті на засадах синергетичного підходу аналізуються дидактичні можливості комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів у процесі їх професійно-педагогічної підготовки.

Перспектива входження України в Європейський союз зобов'язує всі рівні національної освіти швидко реагувати на нові виклики часу:

1. глобалізацію (відкритість соціально-економічного простору, конкуренція на ринку праці); демографічну кризу (зменшення людських ресурсів, що зумовлює оптимальне використання освітнього і виробничого потенціалу населення);

2. інновації в науково-технічній сфері (інформаційно-комунікативні технології, нанотехнології, біотехнології тощо); мобільність людських ресурсів, швидкість і частота комунікацій людей у різних сферах, які змінюють інформаційно-освітній простір країни.

У цих умовах зростають вимоги до якості освіти, виникає потреба у висококваліфікованих компетентних фахівцях, здібних до творчої життєдіяльності в сучасному суспільстві, що має забезпечуватися постійною самоосвітою та самовдосконаленням. Таким чином перед вищою школою постає завдання підготувати молоду людину до реалізації концепції “навчання протягом усього життя”, що актуалізує проблему пошуку шляхів удосконалення системи самостійної роботи студентів (СРС), розробки нових концептуальних підходів до її організації.

Цей чинник став вирішальним при виборі теми наукового дослідження творчої групи викладачів Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ “Криворізький національний університет” “Дидактичні засоби самостійної роботи студентів”, оглядове висвітлення окремих результатів якого щодо змісту нових концептуальних підходів до організації самостійної роботи студентів є метою пропонованих тез.

Зазначимо насамперед, що підґрунтям розробки системи концептуальних підходів до організації СРС постали дослідження таких вчених як В. Буряк, А. В. Губа, Н. В. Гузій, Н. В. Кічук, О. М. Князева та С. П. Курдюмов, О. В. Малихін, Н. Г. Протасова, А. З. Рахімов, В. Д. Шарко та ін.

Організації самостійної роботи студентів на засадах теорії самоорганізації складних систем сприяє синергетичний підхід (від давньогрецького “синергія” — співдія, співпраця). На думку В. В. Маткіна, виникнення синергетики як науки, можливо, знаменує початок наукової революції, бо вона не просто впроваджує нову систему понять, але й змінює стратегію наукового пізнання та сприяє становленню нової наукової картини світу. Зазначимо, що синергетичний підхід до освіти принципово важливо використовувати в організації СРС, особливості якої з позицій синергетики — це більший ступінь свободи планування, самокорекції навчальної діяльності, взаємодії його учасників на засадах ініціюючої освіти та співробітництва. Так, аналізуючи світоглядні ідеї синергетики, Є. Князева підкреслює: “...процедура навчання, засіб зв'язку зв'язків того, хто навчається, з тим, хто навчає, учня та вчителя — це не перекладення знань, з однієї голови в іншу, не повідомлення і подання готових істин. Це нелінійна ситуація відкритого діалогу, прямого і зворотного зв'язку солідаристичної освітньої пригоди, потрапляння внаслідок розв'язання проблемних ситуацій в один самоузгоджений темп освіти. Це ситуація пробудження власних сил і здібностей того, хто навчається, ініціююча або пробуджувальна освіта, відкриття себе або співробітництво з самим собою та іншими людьми” [1, с. 12].

У сучасному освітньо-інформаційному середовищі реалізація синергетичного підходу

уможливорює ефект посилення впливів навчальної інформації, котра поступає до студента з різних джерел і через різні канали сприйняття.

Так, системне використання комп'ютерних дидактичних засобів відкриває перед студентами більш широкі можливості для самостійного отримання оперативної інформації, необхідної для засвоєння програмного матеріалу та матеріалу, що виходить за межі навчальної програми, створює сприятливі умови для обміну знаннями в сучасному освітньому просторі, забезпечення ефекту кумуляції (рис. 1). Побудова дидактичного процесу з використанням комп'ютерних засобів навчання (інформаційні сайти інститутів, кафедр, електронні навчально-методичні комплекси дисциплін (НМКД), розсилка завдань для самостійної роботи, участь в онлайн-конференціях, вебінарах і т. д.) дозволяє значно активізувати самостійну роботу студентів, створює комфортний режим для самоосвіти, зменшує непродуктивні витрати часу, наприклад, на проведення рутинних математичних розрахунків та ін.

На рисунку у компактному вигляді показана система комп'ютерних дидактичних засобів, які сприяють виникненню ефекту кумуляції результатів самостійної роботи.

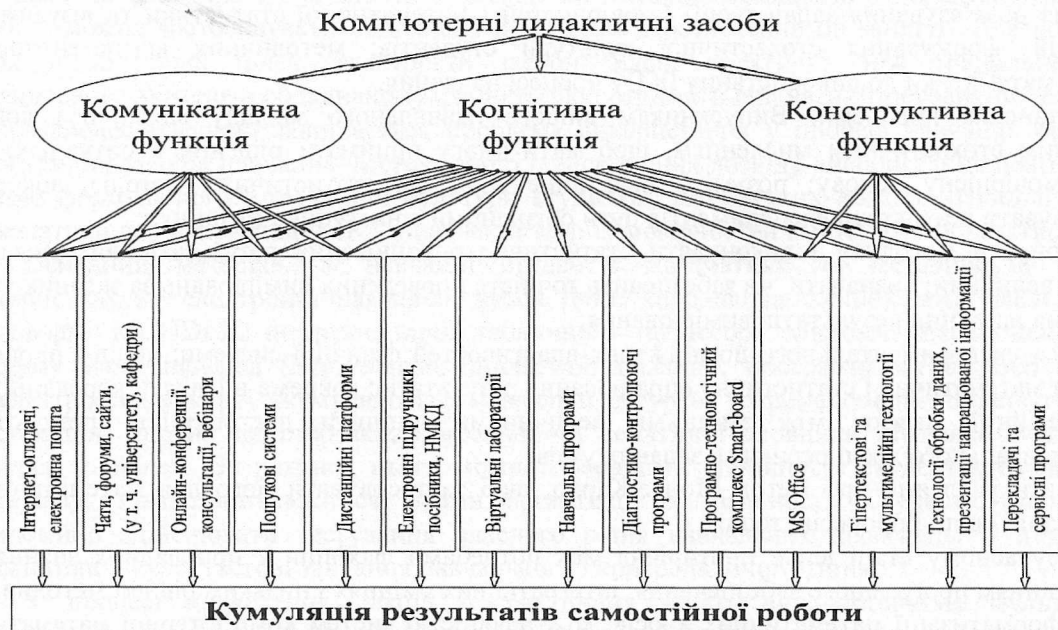

Рис. 1. Система комп'ютерних дидактичних засобів

Кумулятивний ефект впливу комп'ютерних засобів навчання на результати СРС як ознака та умова синергії знаходить вияв у таких явищах як:

- явище резонансу, коли інформація отримана студентом самостійно, стимулює швидкі та об'ємні зміни в системі знань, накопичених на лекційних чи семінарсько-практичних заняттях;
- явище акселерації, що характеризує прискорення активності особистості та результативності самостійної роботи студента за умови забезпечення творчого інформаційно-освітнього середовища;
- явище інтеграції — об'єднання самостійно отриманих знань з різних джерел в єдину систему.

Резюмуючи викладене, зазначимо, що в реальній педагогічній практиці синергетизм сприяє обміну інформацією в інформаційно-освітньому просторі, активізації дій студентів щодо публікації власних web-сторінок, використанню такого методу презентації результатів самостійної навчально-пізнавальної діяльності як електронне портфоліо, інноваційний педагогічний проект тощо.

Література

1. Князева Е. Н. Синергетика как мировоззрение. Диалог с И. Пригожиным / Е. Н. Князева, С. П. Курдюмов // Вопр. философии. - 1992. - № 12. - С. 3-20.